

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 19P/14/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6719203497
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Tagaj
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2020:6719203497.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v konaní pred sudcom JUDr. Michalom Tagajom, vo veci starostlivosti o maloletého A. B., M. XX.XX.XXXX, A. Q. R. M., A.. Č.. M. Ú., zastúpeného Obcou Dobrá Niva, Námestie SNP 47/9, 962 61 Dobrá Niva ako kolíznym opatrovníkom, dieťa matky: R. A., D. Q., M. XX.XX.XXXX, A. Q. R. M., A.. Č.. F. Ú. M.- K., otca T. B., M.. XX.XX.XXXX, S.. XX.XX.XXXX, za účasti R. A., D.. A., M.. XX.XX.XXXX, Q. R. XXX/XX, R. M., o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen na zmenu zariadenia ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Súd ponechá v a maloletého A. B., D.. B., M.. XX.XX.XXXX v ústavnej starostlivosti, ktorá sa bude realizovať v Reedukačnom centre, Chalmovská 679/1, 972 45 Bystričany.

II. Matka maloletého R. A., D.. Q., M.. XX.XX.XXXX je povinná prispievať výživným na maloletého A. B., D.. B., M.. XX.XX.XXXX sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa počnúc dňom vykonateľnosti tohto rozsudku, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred, na účet Reedukačného centra, Chalmovská 679/1, 972 45 Bystričany.

III. Týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 17P/25/2017-48 zo dňa 16.01.2018.

odôvodnenie:

1. Maloletý A. B. bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 17P/25/2017-48 zo dňa 16.01.2018 umiestnený do ústavnej starostlivosti Reedukačného centra vo Vrábľoch, Nám. Kpt. Nálepku 613, 952 01 Vrábľa, a to z dôvodu, že maloletý si neplnil povinnú školskú dochádzku a matka ho nedokázala prinútiť chodiť do školy.

2. Dňa 26.07.2019 bol súdu doručený návrh Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Zvolen (ďalej len ako „ÚPSVaR Zvolen“) na zmenu zariadenia na výkon ústavnej starostlivosti, nakoľko maloletý dovŕšil 16. rok života a Reedukačné centrum vo Vrábľoch je určené iba pre chlapcov do 15, výnimočne do 16 rokov, kedy je splnená povinná školská dochádzka. ÚPSVaR Zvolen navrhol umiestniť maloletého do Reedukačného centra Chalmovská, 972 45 Bystričany, ktoré s umiestnením maloletého súhlasilo. Maloletý z Reedukačného centra vo Vrábľoch opakovane utiekol a je trestne stíhaný za napadnutie verejného činiteľa. S ohľadom na jeho problémové správanie je potrebné, aby bol ponechaný v ústavnej starostlivosti, avšak musí byť umiestnený v zariadení podľa jeho potrieb a zákonných podmienok.

3. Matka maloletého sa k návrhu vyjadrila písomne. S umiestnením maloletého do Reedukačného centra v Bystričanoch nesúhlasila, nakoľko má za to, že maloletý už nemusí plniť povinnú školskú dochádzku.

4. Rozsudok tunajšieho súdu č.k. 19P/14/2019-72 zo dňa 23.10.2019, ktorým súd návrhu vyhovel, na základe podaného odvolania matky maloletého odvolací súd zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Matka v odvolaní tvrdila, že je dôvod na zrušenie ústavnej starostlivosti, nakoľko je možné maloletého umiestniť do náhradnej osobnej starostlivosti a to u brata maloletého - R. A., M.. XX.XX.XXXX. Odvolací súd prvej inštancie uložil súdu prvej inštancie zistiť skutočný stav a zistiť na základe tvrdenia matky a návrhu R. A., či existujú hmotnoprávne podmienky pre ponechanie maloletého v ústavnej starostlivosti a či nie je dôvod ústavnú starostlivosť zrušiť a zveriť maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča.
5. Na základe vyššie uvedených skutočností súd uznesením č.k. 19P/14/2019-131 zo dňa 13.10.2020 v spojení s opravným uznesením č.k. 19P/14/2019-136 zo dňa 14.10.2020 pribral R. A., M.. XX.XX.XXXX do konania ako účastníka konania.
6. Z vyjadrenia Reedukačného centra Vráble vyplýva, že maloletý je v ich zariadení vedený v rozpore so zákonom, pretože Reedukačné centrum Vráble má iba špeciálnu základnú školu, a nemá odborné učilište, a maloletý A. B., M.. XX.XX.XXXX dovŕšil 16 rokov, a teda nie je možné, aby zotrval naďalej v ich zariadení.
7. Z vyjadrenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen zo dňa 21.10.2020 (č.l. 160) vyplýva, že R. A., brat maloletého A., žije so svojou družkou a ich dvoma maloletými deťmi v unimobunke, pričom rodina je bez elektriny, kúria si pieckou a pre vodu chodia do studne. Na výchove maloletého A. sa podieľala výlučne matka, nakoľko jeho otec umrel 27.08.2006. Matka je t.č. vo výkone trestu odňatia v M.- K.. Maloletý bol do RC Bystričany Chalmová umiestnený z dôvodu opakovaného záškoláctva a t.č. je maloletý na dlhodobom úteku. V rodine maloletého A. nie je iná plnoletá osoba, ktorá by mala záujem zabezpečiť maloletému adekvátnu starostlivosť. Voči maloletému je vedené trestné stíhanie za útok na verejného činiteľa. Podľa Úradu práce nie je zverenie maloletého A. do náhradnej osobnej starostlivosti v jeho záujme.
8. Zo správy z komplexného hodnotenia RC Vráble zo dňa 11.11.2020 (č.l. 166-168) vyplýva, že maloletý je dlhodobo na úteku - od 08.01.2018. Hoci reedukácia trvala len dva mesiace, javí sa byť vhodnou formou práce s maloletým a drží ho na hraniciach normy.
9. Matka v podaní doručenom súdu dňa 16.11.2020 (č.l. 172) uviedla, že súhlasí, aby sa pojednávanie konalo v jej neprítomnosti a súhlasí, aby jej syn A. bol zverený do osobnej starostlivosti jej syna R. A.A., M.. XX.XX.XXXX - žiada zrušiť „redukačku“. Syn R. je živnostník a má stálu prácu, ktorú zabezpečí A., budú chodiť spolu do práce a tým ho bude mať pod dohľadom.
10. Zo správy Ústavu na výkon trestu odňatia slobody M.-K. zo dňa 16.11.202 (č.l.173) vyplýva, že matka maloletého nie je zaradená do práce a je poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku.
11. Zo Správy Sociálnej poisťovne zo dňa 21.11.2020 (č.l. 178) vyplýva, že mal. A. neprináleží sirotsky dôchodok a nie je poberateľom žiadnej dôchodkovej dávky.
12. Z listinného dôkazu na č.l. 181 vyplýva, že R. A. dosiahol v roku 2019 príjmy vo výške 12 976 Eur.
13. Z listinného dôkazu na č.l. 186 vyplýva, že matka maloletého je poberateľkou invalidného dôchodku vo výške 117 Eur mesačne, z ktorého sa vykonávajú zrážky v sume 58,50 Eur.
14. V podaní doručenom súdu dňa 10.12.2020 (č.l. 191) Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny uviedol, že bytové, sociálne a ekonomické podmienky, ako aj schopnosti R. A., brata maloletého, nie sú na primeranej a žiaducej úrovni. Úrad nesúhlasil so zverením maloletého jeho plnoletému bratovi R. A..
15. Súd vykonal ďalšie šetrenie a zistil, že na maloletého A. bol dňa 29.05.2020 vydaný príkaz na zatknutie (č.l. 194-195) na tom základe, že je trestne stíhaný pre prečin útoku na verejného činiteľa a je na úteku.
16. Súd šetrením taktiež zistil, že na brata maloletého, R. A. bola dňa 07.10.2020 podaná obžaloba (č.l. 196) za prečin ohrozovanie mravnej výchovy mládeže, nakoľko ako zákonný zástupca maloletého

dieťaťa, ktoré mu bolo zverené do dočasnej osobnej starostlivosti, nedôsledne pristupoval k výchove maloletého dieťaťa, čím mu vytvoril podmienky na vznik nežiaducich návykov a sklonov v podobe záškoláctva.

17. Na pojednávaní dňa 11.12.2020 sa zúčastnil len zástupca kolízneho opatrovníka, ktorý uviedol, že nemá informácie ani o mal. A., ani o jeho bratovi. Mal len vedomosť o tom, že ich matka je vo väzení.

18. Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

19. Podľa § 44 ods. 3 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je

- a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

20. Podľa § 44 ods. 4 zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

21. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

22. Podľa § 47 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť zaniká dosiahnutím plnoletosti dieťaťa.

23. Podľa § 48 ods. 1 Zákona o rodine, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom a spĺňa ustanovené predpoklady (ďalej len „pestún“).

24. Podľa § 52 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine pestúnska starostlivosť zaniká dosiahnutím plnoletosti dieťaťa.

25. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

26. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 neviedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

27. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaduje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti

a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

28. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, žiak skončil plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania v školách podľa tohto zákona alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku.

29. Podľa § 122 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z., v znení neskorších predpisov, reedukačné centrá sa podľa vnútornej organizácie môžu diferencovať na a) reedukačné centrá pre deti do 15. rokov veku, prípadne do ukončenia povinnej školskej dochádzky v základnej škole, b) reedukačné centrá pre deti od 15. rokov veku, c) reedukačné centrá pre deti do ukončenia ich prípravy na povolanie. Do reedukačných centier sa spravidla prijímajú deti oboch pohlaví.

30. Reedukačné centrum Vráble je reedukačným centrom podľa § 122 ods. 3 písm. a) školského zákona, teda reedukačným centrom pre deti do 15. rokov veku, prípadne do ukončenia povinnej školskej dochádzky v základnej škole. Reedukačné centrum v Bystričanoch je špeciálne výchovné zariadenie, ktoré poskytuje prevýchovný proces deťom vo veku od 15 do 18 rokov. Súčasťou prevýchovného procesu je aj príprava na povolanie v jednoročnej príprave na povolanie pre deti s ukončeným základným vzdelaním v špeciálnych základných školách.

31. Súd po oboznámení sa s návrhom a listinnými dôkazmi dospel k záveru, že návrh ÚPSVaR Zvolen zo dňa 6.6.2019 je dôvodný a je v záujme maloletého. Súd prvej inštancie po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu nezistil existenciu podmienok pre zverenie maloletého A. ani do náhradnej osobnej starostlivosti či už R. A. ani inej fyzickej osoby a nezistil ani existenciu podmienok pre zverenie maloletého do pestúnskej starostlivosti. Maloletý sa dlhodobo vyhýba školským povinnostiam a dokonca aj trestnému stíhaniu - bol na neho vydaný príkaz na zatknutie. Otec maloletého zomrel v roku 2006 a matka maloletého vykonáva trest odňatia slobody, nemôže tak riadne zabezpečovať starostlivosť a výchovu mal. A.. Na brata maloletého, R. A. bola podaná obžaloba za konanie, ktorá je presným protikladom toho, ako by mal vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Proti zvereniu maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti bol aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a tento tiež nezistil existenciu žiadnej inej osoby, ktorá by mohla starostlivosť o maloletého vykonávať. Je tak zrejmé, že dôvody pre ústavnú starostlivosť u maloletého naďalej existujú. Maloletý vyžaduje stály dozor a usmernenie. Starostlivosť o maloletého nekončí ukončením povinnej školskej dochádzky. Režimové zariadenie je v jeho prípade žiaduce, nakoľko mu umožňuje osvojiť si správne návyky a pracovať na sebe. Keďže však zariadenie, v ktorom je maloletý umiestnený (z dôvodu úteku len formálne) nemá vhodné podmienky pre jeho ďalšiu starostlivosť, súd vyhovel návrhu na zmenu zariadenia ústavnej starostlivosti u maloletého. Navrhované zariadenie súhlasilo s umiestnením maloletého a spĺňa zákonné požiadavky. Súd preto vyhovel návrhu aj v tejto časti a umiestnil maloletého do Reedukačného centra v Bystričanoch. Na základe toho potom súd zmenil rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 17P/25/2017-48 zo dňa 16.01.2018, a to tak, že ponechal maloletého v ústavnej starostlivosti s tým že maloletý bude umiestnený do reedukačného centra v Bystričanoch a matka maloletého je povinná prispievať aj naďalej maloletému na výživu výživným vo výške 30% zo sumy životného minima, avšak na účet Reedukačného centra v Bystričanoch.

32. O trovách konania súd v zmysle § 57 zákona č. 161/2015 Z. z., Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) nerozhodoval, nakoľko návrh na priznanie nároku na náhradu trov konania nebol žiadnym účastníkom v konaní uplatnený.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Zvolen, písomne v piatich vyhotoveniach. Podľa § 362 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde, ktorým je Krajský súd v Banskej Bystrici.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP). Odvolanie možno odôvodniť tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 CSP).

Podľa § 62 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len ako „CMP“) odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul vo výroku, v ktorom bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia. Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 CMP).